

Ткачук Анна, студентка Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

НОВІТНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ - МАЙБУТНІХ СХОДОЗНАВЦІВ

У статті розглядається проблема формування професійної компетентності у студентів-сходознавців. Поняття «компетентність» визначається як інтелектуально і особистісно обумовлена здатність людини до практичної діяльності. Компетентнісний підхід окреслено як формування соціокультурних та професійних знань й індивідуально-особистісних якостей, умінь особистості діяти у процесі пізнавальної, перетворювальної, комунікативної діяльності. Ми дійшли висновку, що іншомовна освіта стає однією з ланок процесу формування професійної компетентності майбутніх фахівців та покликана збагачувати лінгвокультурний запас студентів для успішної роботи над світовим потоком інформації, осмислення та переосмислення явищ для професійного моделювання ситуацій міжкультурної взаємодії.

Ключові слова: професійна компетентність, студенти-сходознавці, інноваційні методи формування професійної компетентності.

Вступ. Кінець XX – початок XXI століття яскраво демонструє геополітичну спрямованість сучасного цивілізаційного процесу, яка визначається його глобалізацією. Трансформаційні зміни в сучасній історії людства призвели до формування «інформаційного суспільства», «суспільства знань», в якому головним ресурсом виступають знання й інформація, що впливають на подальший розвиток сучасної цивілізації. В умовах глобалізації освіта перетворилася на пріоритетний чинник суспільного поступу, а суспільство – на таке, що постійно навчається.

Зазначене вище **обумовлює актуальність вказаної статті**, яка, враховуючи сучасні тенденції розвитку суспільства, полягає у необхідності підготовки спеціалістів-сходознавців, здатних брати участь у новому глобалізаційному середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Психолого-педагогічні особливості принципів організації процесу навчання, методів викладання сходознавчих дисциплін у процесі підготовки майбутніх філологів-сходознавців досліджували Бикова Ірина Алімджанівна, Лі Чже, Кривоніс Максим Іванович. Аналіз наукових праць засвідчує відсутність цілісного, системного ґрунтового дослідження проблеми формування професійної компетентності у майбутніх фахівців-сходознавців.

Відповідно, **метою статті** є аналіз та обґрунтування процесу застосування сучасних засобів формування професійної компетентності у студентів - майбутніх сходознавців.

Предметом дослідження є процес застосування сучасних засобів формування професійної компетентності у студентів - майбутніх сходознавців.

Об'єкт дослідження - професійна компетентність у студентів - майбутніх сходознавців.

Аналіз сучасних засобів формування професійної компетентності студента – майбутнього сходознавця.

Студенту–майбутньому спеціалісту-сходознавцю особливо важливе розуміння необхідності розвитку та вдосконалення професійних компетенцій згідно профілю, а також в процесі вивчення східних мов, необхідності застосування методів і засобів у професійній діяльності, формування мотивів досягнення професійної майстерності. Аналізуючи навчальний процес підготовки майбутніх фахівців-сходознавців, виявлено певні форми його організації – практична та класична.

Практична - передбачає підготовку вузькоспеціалізованого фахівця-сходознавця, який би володів певними професійними знаннями у вузькій

спеціалізації, з метою досягнення окремих практичних завдань; класична - відповідає за формування такого фахівця, для якого культура і ментальність іншого народу вивчається не лише з практичних цілей, але й набуває особистісної цінності.

Професійна готовність майбутніх фахівців-сходознавців до певного виду діяльності є цілеспрямованим проявом особистості, який охоплює її переконання, погляди, ставлення, мотиви, інтелектуальні, емоційні та вольові якості, знання, уміння, навички; професійна здатність є прихованою в людині особливістю, яку можна розкрити й розвинути в процесі професійної освіти; професійна спрямованість є важливою внутрішньою умовою розвитку особистості і має позитивне значення для підвищення якості знань, умінь та навичок, спонукає особистість до самостійної, творчої пошукової діяльності (Федина В.С., 2006, с. 240)

Процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців-сходознавців охоплює єдність відповідних знань, якостей, умінь виконання різних видів діяльності та психологічної готовності і здатності, що виявляється у внутрішній мотивації, інтересах, потребах і спрямованості особистості. Соціокультурні, професійні знання й індивідуально-особистісні риси є змістовими характеристиками поняття професійної компетентності студентів-сходознавців. До соціокультурних знань майбутніх фахівців-сходознавців можна віднести знання теорій конструктивізму, гуманізму; до професійних знань - знання у мовному, культурологічному та лінгвокраїнознавчому напрямках; до індивідуально-особистісних рис - уміння пізнання та самопізнання, конструювання професійних і соціокультурних знань, визначення особистісноціннісного ставлення до професійної діяльності, самостійне мислення, вміння аналізувати ситуації, пошук індивідуального стилю діяльності.

Формування професійної компетентності – процес, що триває протягом усього професійного становлення; його основними етапами () є: формування професійних намірів і спрямованості, професійна підготовка,

професіоналізація. Зокрема, етап формування професійних намірів і спрямованості здійснюється шляхом психологічної та професійної адаптації студентів до майбутньої діяльності; етап професійної підготовки – шляхом оволодіння загальними та спеціальними знаннями і вміннями; етап професіоналізації як завершальний етап професійного становлення – шляхом набуття професійного менталітету та високоякісного виконання професійної діяльності. *Інноваційний підхід до формування комунікативної компетентності полягає у модернізації відомих засобів формування компетентності на основі інтерактивних методів навчання.* Серед сучасних інноваційних технологій розвитку професійної компетентності найбільш ефективним для нас, виходячи з власного досвіду навчання східних мов, є методичний проект.

Методичний проект - це форма створення оптимальних умов для здійснення творчого пошуку студентів-сходознавців з метою задоволення їх професійних інтересів, розвитку здібностей і готовності працювати в інноваційному середовищі. Творчість студента у форматі такого проекту проявляється в першу чергу у дослідницькій роботі, моделюванні, творчому пошуку в процесі роботи над науково-методичною проблемною темою - колективно, в групі або індивідуально. Все це забезпечує проектна діяльність, яка складає основу планування роботи творчих груп, або самоосвітньої роботи, або підготовки курсової роботи.

Груповий методичний проект - це послідовність взаємопов'язаних дій, виконуваних протягом встановленого обмеженого часу, яке передбачає активну діяльність кожного з учасників як складової загальної роботи, в результаті якої досягають певної мети і вирішують значущі проблеми навчання та виховання (Зеер Э.Ф., 2004).

Для формування професійної компетентності у студентів - майбутніх сходознавців необхідне створення обстановки професійної діяльності в навчальних умовах. В цьому випадку навчальна інформація виконує не

тільки функцію цілей і предмета іншомовного сприйняття, але є засобом оптимізації професійної діяльності.

Іноземна мова, іншомовні знання складають основу іншомовного когнітивного потенціалу, а він, у свою чергу, - іншомовної компетенції, і створюють передумови до розвитку мовно-мисленнєвої діяльності, що визначає вміння студента керувати набутими знаннями у межах певних аспектів мовленнєвої діяльності.

Залучення студентів до професійних фрагментів східної картини світу істотно обмежена відсутністю в їх картині світу багатьох стереотипних ситуацій спілкування, властивих соціуму країни мови, що вивчається. Наприклад, найбільші труднощі при навчанні іноземної мови викликають, зазвичай, такі ситуації ділового спілкування: встановлення особистих контактів, написання ділових листів, бесіди по телефону і т. д .; носії української мови мають обмежені знання комунікативного розгортання вищезазначених ситуацій на когнітивному рівні.

З метою підвищення інтенсивності варто звернути увагу на те, що в плані якісного нарощування когнітивно-діяльнісного особистісно-орієнтованого потенціалу необхідно формувати систему ціннісних ставлень особистості до соціально і професійно значущих цінностей, виходячи з емоційної, цільової сфери діяльності; - удосконалювати зміст іншомовного матеріалу, використовуваного в навчальних і виховних цілях, наближаючи його до критеріїв комунікативно-прагматичної спрямованості, автентичності, особистісно-ціннісного наповнення; в плані підвищення ступеня присвоєння особистістю студента мовних комунікативних засобів активізувати створення штучної іншомовного середовища за рахунок впровадження нових інформаційних технологій, використання досвіду взаємодії з викладачами - носіями іноземної мови.

Висновки. Враховуючи все, зазначене вище, можна зауважити, що професійнУ компетентність можна визначити як системне інтегральне утворення, процес формування якої охоплює єдність відповідних знань,

якостей, умінь виконання різних видів діяльності та психологічної готовності і здатності, що виявляється у внутрішній мотивації, інтересах, потребах і спрямованості особистості. Процес формування професійної компетентності у контексті підготовки фахівців-сходознавців окреслено формуванням соціокультурних та професійних знань й індивідуально-особистісних якостей, умінь та навичок діяти в процесі пізнавальної, перетворювальної, ціннісно-орієнтаційної та комунікативної діяльності, психологічної та професійної готовності, здатності та спрямованості відповідно до змістових, психологічних та організаційно-процесуальних характеристик цього інтегрального утворення.

Література:

1. Введенский, В. Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога. / В.Н. Введенский. - Педагогика. 2003. – № 10.
2. Зеер Э.Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход // Образование и наука. 2004. – № 3.
3. Федина В.С. Майстерність організації процесу навчання східним мовам // Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. – Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. – К., 2005.– Вип. 3 (13). – С. 281–284.
4. Федина В.С. Підготовка фахівців-сходознавців в умовах інтеграції й демократизації вищої освіти в Україні // Другий Український педагогічний конгрес. – Львів, 2006. – С. 439– 449.

НОВЕЙШИЕ СРЕДСТВА ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ - БУДУЩИХ ВОСТОКОВЕДОВ

В статье рассматривается проблема формирования профессиональной компетентности студентов-востоковедов. Понятие «компетентность» определяется как интеллектуально и личностно обусловленная способность человека к практической деятельности. Компетентностный подход обозначен

формированием социокультурных и профессиональных знаний и индивидуально-личностных качеств, умений и навыков действовать в процессе познавательной, преобразовательной, ценностно-ориентационной и коммуникативной деятельности, психологической и профессиональной готовности. Сделан вывод, что иноязычное образование становится одним из звеньев процесса формирования профессиональной компетентности будущих специалистов и призвано обогащать лингвокультурный фонд студентов для успешной работы над мировым потоком информации, осмысление и переосмысление явлений для профессионального моделирования ситуаций межкультурного взаимодействия.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, студенты-востоковеды, инновационные методы формирования профессиональной компетентности

NEW MEANS OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF STUDENTS - FUTURE ORIENTS

The article deals with the problem of forming the professional competence of Oriental students. The concept of "competence" is defined as the intellectually and personally conditioned ability of a person to practice. The competence approach is indicated by the formation of socio-cultural and professional knowledge and individual-personal qualities, skills to act in the process of cognitive, transformative, value-oriented and communicative activities, psychological and professional readiness. It is concluded that foreign language education is becoming one of the links in the process of formation of professional competence of future specialists and is intended to enrich the students' linguistic cultural fund for successful work on the world flow of information, comprehension and rethinking of phenomena for professional modeling of situations of intercultural interaction.

Keywords: professional competence, students of Oriental studies, innovative methods of competence formation.